

סיכום חודש פברואר 2023 – לבלוג

נורית דרור – יחידת המחקר

המסחר בתל-אביב בחודש פברואר התאפיין בירידות שיעורים, המשך למגמה במחצית השנייה של ינואר 2023, זאת בעקבות התגברות חילוקי הדעות אודות השפעת הרפורמה המשפטית המתוכננת על כלכלת ישראל.

השפעה שלילית על המסחר בת"א ובשווקים מובילים בעולם, היתה לאינפלציה שממשיכה להיות גבוהה מהיעד ובעקבות זאת ציפיות שהתממשו להמשך העלאת הריבית. בנק ישראל העלה את הריבית במשק, בפעם השמינית ברציפות, בחצי אחוז ל-4.25%. הפד העלה את הריבית בארה"ב בפעם השמינית ברציפות ל-4.75%, הבנק המרכזי באירופה (ECB) העלה את הריבית בפעם החמישית ברציפות ל-2.5%, והבנק המרכזי באנגליה (BOE) העלה את הריבית בפעם העשירית ברציפות ל-4.0%.

החודש פורסמו נתונים מאקרו כלכליים חיוביים, ביניהם:

- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פרסמה נתוני אומדן ראשוניים לצמיחת המשק בשנת 2022, לפיהם: התוצר המקומי גולמי בשנת 2022 עלה ב-6.5%, לאחר עלייה של 8.6% בשנת 2021. שיעור העלייה בארץ בשנת 2022 הינו השלישי בגובהו מבין מדינות ה-OECD שדיווחו, ביניהן ארה"ב (2.1%) וגרמניה (1.9%). התוצר המקומי הגולמי לנפש בשנת 2022 עלה ב-4.4% לאחר עלייה של 6.8% בשנת 2021. לפי תחזיות ה-OECD התמ"ג לנפש בארצות הארגון עלה ב-2.6% בממוצע בשנת 2022.
- ירידה בשיעור הבלתי מועסקים - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פרסמה ששיעור האבטלה ללא נעדרים זמנית מעבודתם, ירד והגיע לכ-4.1% בינואר 2023, לעומת כ-4.3% בדצמבר 2022.
- התחזקות הדולר והאירו ביחס לשקל בכ-6% ובכ-3%, בהתאמה, בפברואר 2023 – לפיחות השקל השפעה חיובית על הכנסות המשק מיצוא.

מנגד, השפעה שלילית על המסחר בתל אביב היתה לפרסום הנתונים הבאים:

- המשך התייקרויות במשק: מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי מדד המחירים לצרכן בינואר 2023 עלה ב-0.3%, ובסיכום 12 החודשים האחרונים עלה ב-5.4% - גבוה מהיעד שהציב בנק ישראל העומד על כ-3%. יצוין כי החלשות השקל ביחס לדולר ולאירו, מייקרת את היבוא ותורמת להתייקרויות במשק.
- החלשות שוק הנדל"ן מהווה אינדיקציה להאטה בפעילות במשק – מחירי הדירות עלו בנובמבר-דצמבר 2022 ב-17.1% לעומת התקופה המקבילה בשנה הקודמת, זאת לאחר שעלו בשיעור שנתי של כ-18.8% בחודשיים הקודמים, כפי שעולה מנתוני הלמ"ס.
- ירידה בהכנסות הממשלה ממיסים: מנתוני האוצר עולה כי הכנסות המדינה ממיסים הסתכמו בכ-44.3 מיליארד שקל בינואר 2023 – ירידה של כ-7.6% לעומת ינואר 2022. העודף התקציבי ב-12 החודשים האחרונים ירד ל-0.3% מהתוצר לעומת כ-0.6% בשנת 2022.
- גל הפיטורים בענף ההייטק נמשך ברחבי העולם וגם בארץ.
- מדד ת"א-35 ירד החודש בכ-4%, לאחר שנותר ללא שינוי בחודש הקודם, ומדד ת"א-90 ירד החודש בכ-9%, לאחר עלייה של כ-1.7% בחודש הקודם. זאת במקביל לירידה של כ-2% במדד MSCI עולמי.

במועד העדכון החצי שנתי של מדדי המניות, שחל ב-5.2.2023, מניית חברת האנרגיה המתחדשת אנלייט אנרגיה התווספה למדד ת"א-35, ומניית חברת הביומד הדואלית אופקו נגרעה מהמדד.

ירידות שערים אפיינו החודש את כל המדדים הענפיים, בראשם מדדי חברות הנדל"ן והבניה-חברות שחשופות יותר להשפעה השלילית של העלאת הריבית במשק - וירדו בכ-12%-14%.

המחזור היומי בשוק המניות, כולל קרנות סל, הסתכם בכ-2.3 מיליארד שקל בפברואר, גבוה בכ-28% מהמחזור בחודש הקודם ודומה למחזור הממוצע בשנת 2022. לעלייה במחזורי המסחר החודש תרמו התנודתיות במסחר, וכן העדכון החצי שנתי של מדדי המניות. **ב-2 בפברואר, ערב העדכון החצי שנתי של מדדי המניות** נרשם מחזור בסך כ-5.2 מיליארד שקל בבורסה – כ-2.8 מיליארד שקל מתוכם, בשלב הנעילה.

הגיוסים בשוק המניות בתל אביב הסתכמו החודש בכ-1.0 מיליארד שקל. כ-867 מיליון שקל גויסו בשתי הנפקות - כ-716 מיליון שקל גויסו ע"י חברת הקלינטק ורידיס בהנפקת זכויות, וכ-151 מיליון שקל גויסו ע"י כלל ביטוח בהנפקת אג"ח להמרה לציבור. בנוסף, גייסה חברת האנרגיה המתחדשת אנלייט, כ-1 מיליארד שקל בהנפקה ראשונה לציבור בארה"ב ומניותיה החלו להיסחר ב-10.2.2022 גם ב-NASDAQ, במקביל למסחר בתל-אביב. כ-170 מיליון שקל גויסו בעשר הקצאות פרטיות של מניות. מתוכם, כ-94 מיליון שקל גויסו ע"י ג'י סיטי בהקצאה פרטית של מניות למשקיעים מסווגים.

מניות חברת התקשורת פרטנר נמחקו מהמסחר ב-NASDAQ ב-16 בפברואר 2023 והן ממשיכות להיסחר בתל-אביב. **כיום נסחרות בתל-אביב 54 חברות דואליות.**

בשוק איגרות החוב נרשמו בפברואר ירידות שערים בכל מדדי איגרות החוב לסוגיהן, בשיעור ממוצע של כ-3%.

מדד איגרות החוב הממשלתיות **תל גוב-שקלי +10** הוביל בירידה של כ-7.9% בפברואר, לאחר עלייה של כ-2.5% בחודש הקודם. **התשואה לפדיון של אג"ח ממשלתי** שקלי ל-10 שנים עלתה לכ-4.0% בסוף פברואר 2023, לעומת כ-3.4% בסוף החודש הקודם, ועקפה את האג"ח המקביל בארה"ב - התשואה לפדיון של אג"ח ממשלת ארה"ב ל-10 שנים עלתה לכ-3.9% בסוף פברואר 2023, לעומת כ-3.5% בסוף החודש הקודם. העלייה בתשואות מבטאת את ציפיות המשקיעים להמשך העלאת הריביות בשווקים.

המחזור היומי בשוק איגרות חוב הסתכם בכ-4 מיליארד שקל בחודש פברואר, נמוך אמנם בכ-3% מהמחזור בחודש הקודם אך גבוה בכ-17% מהמחזור הממוצע בשנת 2022. **הירידה במחזורי המסחר החודש חלה בעיקר באיגרות החוב הממשלתיות**, שהמחזור היומי בהן הסתכם בכ-2.8 מיליארד שקל בפברואר, לעומת כ-3.1 מיליארד שקל בחודש הקודם.

המחזור היומי באיגרות חוב חברות (כולל קרנות סל) הסתכם בכ-1.2 מיליארד שקל בפברואר, גבוה בכ-5% לעומת המחזור בחודש הקודם.

ערב עדכון המדדים החודשי, ב-27 בפברואר הסתכם המחזור היומי באיגרות חוב בכ-6.7 מיליארד שקל, מתוכם כ-4.3 מיליארד שקל באיגרות חוב חברות.

מנגד, **במלווה קצר מועד** נמשכת העלייה בפעילות - המחזור היומי הסתכם בכ-1.4 מיליארד שקל בפברואר, גבוה בכ-12% מהמחזור בחודש הקודם וגבוה בכ-79% מהמחזור הממוצע בשנת 2022. **לעלייה במחזורי המסחר במק"מ החודש תרמו מכירות, נטו, של מק"מ לציבור על ידי בנק ישראל** בסכום של כ-26 מיליארד שקל בפברואר 2023.

הגיוסים בשוק איגרות החוב בתל אביב ע"י האוצר בפברואר הסתכמו בכ-5.1 מיליארד שקל, בדומה לגיוס בחודש הקודם. יצוין כי כ-69% מהסכום שגויס החודש בוצע בהנפקות של אג"ח שקלי, וכ-31% מהסכום גויס בהנפקות של אג"ח צמוד מדד.

הגיוסים מהציבור בשוק איגרות החוב בתל אביב ע"י הסקטור העסקי, בפברואר, הסתכמו בכ-7.9 מיליארד שקל, בהמשך לגיוס בסך כ-7.4 מיליארד שקל בחודש הקודם. **סך הגיוס**

מהציבור בחודשיים הראשונים של 2023 מגיע לכ-15.3 מיליארד שקל – גבוה בכ-15% מהגיוס בתקופה המקבילה אשתקד בשנת השיא 2022. גם הממוצע החודשי של גיוסי אג"ח בחודשיים הראשונים של השנה גבוה בכ-8% מהממוצע החודשי בשנת 2022

כ-6.2 מיליארד שקל גויסו החודש ע"י הסקטור הריאלי, וכ-1.7 מיליארד שקל גויסו ע"י הסקטור הפיננסי.

כ-5.2 מיליארד שקל גויסו החודש ב-13 הנפקות של איגרות חוב לציבור, וכ-2.7 מיליארד שקל בהקצאות פרטיות.

כ-3.6 מיליארד שקל גויסו החודש מהציבור ע"י חברות נדל"ן. בלטו בגודלן ההנפקות של חברות הנדל"ן מניב - נכסים ובנין שגייסה כ-1.3 מיליארד שקל בהנפקת סדרה חדשה של אג"ח צמוד מדד, בריבית 3.62%, מח"מ 5.3 שנים ובדירוג A ע"י "מעלות"; מבנה שגייסה כ-1.0 מיליארד שקל בהרחבת סדרה של אג"ח צמוד מדד, במח"מ של 7.1 שנים, תשואה לפידיון 2.7%, ודירוג AA ע"י "מעלות".

כ-1.1 גיוסו החודש ע"י בנק מזרחי טפחות שגייס כ-1.1 מיליארד שקל בהנפקת סדרה ראשונה של נע"מ (נייר ערך מסחרי), בריבית משתנה – מרווח של 0.22% מעל ריבית בנק ישראל, בדירוג A-1+ ע"י "מעלות" ובדירוג P-1 ע"י "מידרוג".

שלוש חברות אג"ח חדשות ראשונות השנה : סיאון – חברה זרה העוסקת במתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים בארה"ב, גייסה כ-296 מיליון שקל בהנפקה ראשונה של איגרות חוב בתל-אביב. החברה הנפיקה סדרה של אג"ח צמוד דולר, מח"מ 3.1 שנים, בריבית משתנה במרווח 3.82% מעל ריבית ה-SOFR בארה"ב, בדירוג A1 ע"י "מידרוג". מניות החברה נסחרות ב-NYSE בשווי של כ-2.2 מיליארד שקל והחלו להיסחר בתל-אביב ב-26 בפברואר 2023, במסגרת הרישום הכפול;

אמפא יובלים, חברת נדל"ן מניב למגורים, גייסה כ-55 מיליון שקל בהנפקת אג"ח שקלי, במח"מ של 2.4 שנים, בריבית 6.5% ובמחיר של 0.93 שקל ל-1 ש"ח ערך נקוב של אג"ח, וללא דירוג;

ואשל הירדן, חברת נדל"ן העוסקת בייזום ובנייה של פרויקטי בנייה למגורים בישראל, גייסה כ-50 מיליון שקל בהנפקת אג"ח שקלי, במח"מ של 1.3 שנים, בריבית 8.49%, וללא דירוג.

חברת **אלה פקדונות** גייסה החודש כ-133 מיליון שקל בהנפקה לציבור של אג"ח מובנה מגובה בפיקדונות בנקאיים, בהמשך לגיוס של כ-124 מיליון שקל בחודש הקודם. הגיוס החודש בוצע בהרחבת סדרה של אג"ח שקלי בריבית משתנה מרווח של 0.1% מעל ריבית בנק ישראל, תשואה לפידיון 3.9% ובדירוג AAA ע"י "מעלות".

שוק הנגזרים התאפיין החודש בעלייה במחזורי המסחר לעומת החודש הקודם.

מחזור המסחר היומי באופציות על מדד ת"א-35 (חודשיות ושבועיות) הסתכם בפברואר בכ-110 אלף יחידות, נמוך אמנם בכ-4% מהמחזור הממוצע בשנת 2022, אך גבוה בכ-24% מהמחזור בחודש הקודם.

לעלייה במחזורי המסחר החודש תרמה התנודתיות בשוק, שבאה לידי ביטוי במדד התנודתיות **VTA35** - המדד עלה מכ-16 נקודות בסוף ינואר 2023 לכ-21 נקודות לקראת סוף פברואר 2023. יצוין כי מדד התנודתיות בארה"ב – ה-VIX עלה אף הוא החודש מכ-19 נקודות בסוף ינואר 2023 לכ-21 נקודות לקראת סוף פברואר 2023.

מחזור המסחר היומי באופציות הדולריות הסתכם בפברואר בכ-48 אלף יחידות - גבוה בכ-23% מהמחזור הממוצע בשנת 2022, וגבוה בכ-35% מהמחזור בחודש הקודם. **המסחר הושפע מהתנודתיות בשער הדולר ביחס לשקל** - שער הדולר עלה מ-3.475 שקל בסוף ינואר 2023 לכ-3.67 לקראת סוף החודש – השער הגבוה ביותר מזה כשלוש שנים.

בשוק קרנות הסל נרשמו למסחר בפברואר **שש קרנות סל חדשות של מגדל** - קרן סל חדשה על מדד איגרות החוב הממשלתיות **תל גוב – כללי**, וחמש קרנות סל על מדדי איגרות החוב הקונצרניות **תל בונד מאגר**, **תל בונד שקלי 1-3**, **תל בונד שקלי 5-15**, **תל בונד צמודות 1-3**, ו**תל בונד צמודות 5-15**.

מנגד, שתי קרנות בחסר של **מיטב** על מדדי S&P 500 ו-NASDAQ 100 פורקו ונמחקו מהמסחר, וקרן של קסם על מדד S&P Consumer Staples הפכה לקרן פתוחה. שוין המצרפי של שלוש קרנות הסל כ-100 מיליון שקל.

שווי השוק של 500 קרנות הסל שנסחרו בבורסה בסוף פברואר 2023 היה נמוך בכ-2.2 מיליארד שקל לעומת השווי בסוף החודש הקודם והסתכם בכ-94.5 מיליארד שקל. **הירידה בשווי קרנות הסל לזוהר בהסטת כספי הציבור** מקרנות הסל על מדדי מניות ואגרות חוב בת"א לקרנות הסל העוקבות אחר מדדי אג"ח בינלאומיים:

כ-1.6 מיליארד שקל עלייה בשווי קרנות הסל על מדדי מניות ואגרות חוב בינלאומיים - כ-1.5 מיליארד שקל עלייה שמקורה בעליית מדדי המניות בחו"ל (בעיקר באירופה), וכ-0.1 מיליארד שקל עלייה שמקורה ברכישות נטו של קרנות סל על מדדי אג"ח בינלאומיים ע"י הציבור.

כ-2.6 מיליארד שקל ירידה בשווי קרנות הסל על מדדי מניות בתל-אביב - כ-1.8 מיליארד שקל ירידה שמקורה במכירות של קרנות סל ע"י הציבור, בעיקר קרנות על מדדי ת"א-125 ות"א-35, וכ-0.8 מיליארד שקל ירידה שמקורה בירידת מדדי המניות.

כ-1.2 מיליארד שקל ירידה בשווי קרנות סל על מדדי אגרות חוב וממשלתיות בתל-אביב - כ-0.7 מיליארד שקל ירידה שמקורה במכירות של קרנות סל ע"י הציבור, בעיקר של קרנות על מדדי אג"ח חברות בראשם מדד תל בונד-שקל, וכ-0.5 מיליארד שקל ירידה שמקורה בירידת מדדי אגרות החוב.

שווי החזקות הציבור ב-39 קרנות החוץ הנסחרות בת"א עלה החודש מכ-2.8 מיליארד שקל בינואר, לכ-3.2 מיליארד שקל בסוף פברואר. עיקר העלייה, כ-0.3 מיליארד שקל מקורה בעליית מדדי המניות באירופה, וכ-0.1 מיליארד שקל מקורה ברכישות הציבור של קרנות חוץ על מדדי מניות.

בשוק קרנות הנאמנות נמשכת ומתגברת המגמה מהחודש הקודם – הציבור מושך כספים מקרנות המשקיעות במניות ובאגרות חוב בתל-אביב ומזרים כסף לקרנות הנאמנות המשקיעות בחו"ל ולקרנות הכספיות:

בקרנות הכספיות נמשכת הזרמת כספי הציבור, חודש 11 ברציפות, זאת בהשפעת המשך העלאת הריבית במשק. הציבור הזרים בפברואר כ-4 מיליארד שקל נטו לקרנות אלה, בהמשך לרכישות בסך כ-5.1 מיליארד שקל בחודש הקודם.

בקרנות המשקיעות במניות ובאגרות חוב בחו"ל הציבור הזרים בפברואר כ-1.5 מיליארד שקל נטו לקרנות אלה, בחלקים שווים, כמעט פי 5 מהסכום שהזרים אליהן בחודש הקודם.

מנגד, **בקרנות המשקיעות באג"ח בת"א** בעיקר בקרנות האקטיביות, נמשכו פדיונות הציבור מגמה הנמשכת מזה כשנה. הציבור משך מקרנות אלה כ-4.3 מיליארד שקל נטו בפברואר, בהמשך לפדיונות בסך כ-2.5 מיליארד שקל בחודש הקודם.

גם **בקרנות המנייתיות המשקיעות בת"א** התגברו הפדיונות הציבור והסתכמו בכ-1.3 מיליארד שקל נטו בפברואר, בהמשך לפדיונות בסך כ-0.5 מיליארד שקל בחודש הקודם.